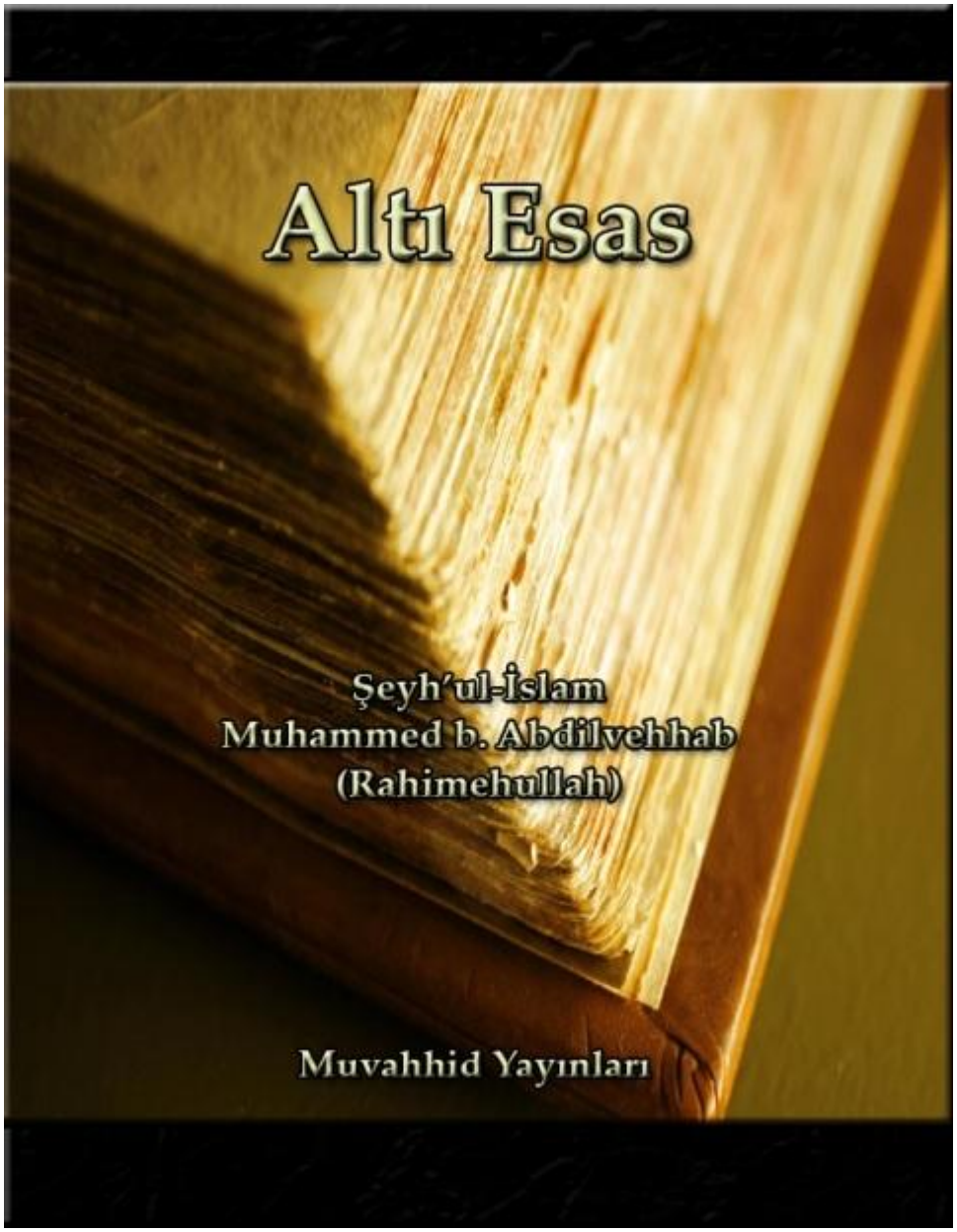
Altı Esas
Şeyh'ul-İslam
Muhammed b. Abdilvehhab
(Rahimehullah)
Muvahhid Yayınları

ALTI ESAS

(اَلْأُصُوْلُ السِّتَّةُ)

Müellif: Şeyhu'l-İslam Muhammed bin Abdi'l-Vehhab (rh.a)

www.muvahhid.info

بسم الله الرحمن الرحيم

Giriş

Şeyhulislam Muhammed bin Abdilvehhab (rh.a) diyor ki:[1]

Malik ve Galib (olan Allah)'in kudretine işaret eden en hayret ettirici işlerinden ve en büyük işaretlerinden biri de; Allah'ın en açık biçimde avama (insanların geneline) –insanın hayal edeceğinin çok üzerindeki bir açıklıkta- altı tane temel esası açıklaması ve bundan sonra dünyadaki akıllı insanlardan birçoğunun ve Ademoğullarından en zeki olanlarının dahi, çok azı dışında, bunlarda yanılgıya düşmesidir.

Birinci Esas: Dini Allah'a Has Kılmak ve Şirkin Açıklanması

Dini (itaati, ibadeti) -ortak koşmaksızın- sadece Allah'a has kılmak ve onun zıddı olan Allah'a şirk koşulmasının açıklanması ve Kur'an'ın büyük çoğunluğunun bu esasın; sıradan insanlar arasındaki en düşük akıllı insanın dahi anlayabileceği ifadelerle bir çok değişik açıdan açıklanması hakkında oluşu. Sonra ümmetin büyük çoğunluğuna olan oldu ve şeytan onlara ihlası (yani dini Allah'a has kılmayı ve tevhidi) salihleri küçümsek ve onların haklarına riayet etmemek olarak tanıttı. (Ve bu surette insanları tevhidden soğuttu) Ve de (şeytan) şirki onlara salih kimseleri sevmek ve onlara tabi olmakmış gibi gösterdi. (ve böylece insanlara şirki sevdirdi)

İkinci Esas: Dinde Birlik ve Tefrikanın Açıklanması

Allah dinde birliği emretmiş ve ayrılığı yasaklamıştır. Allah bunu; avamın (insanların genelinin) anlayabileceği açıklıkta ve yeterlilikte açıklamıştır. Bizleri bizden önce ayrılığa düşüp bölünen ve (bu sebepten) helak edilenler gibi olmaktan men etmiştir. Allah Müslümanlara dinde birlik olmayı emrettiğini ve ayrılığa düşmekten yasakladığını bildirmektedir. Bu husus sünnette gelen ve konu hakkında hayretler içinde bırakan rivayetlerle daha da açıklığa kavuşturulmuştur. Sonra mesele tersine döndürülmüş ve usulde ve furuda ayrılık dinde (gerçek) ilim ve fıkıh olarak algılanır olmuş (öyle ki) zındık ya da mecnun yani deli (olarak kabul edilen) kişiden başka dinde birlikten bahseden kimse kalmamıştır.

[1] Muellefat'uş Şeyh, 1/393-397; ed-Durar'us Seniyye 1/172-174

Üçüncü Esas: Yöneticilere İtaatin Açıklanması

Şüphesiz ki birlik olmak (ancak) Habeşli bir köle dahi olsa, yönetimi ele alan kişiyi dinleyip itaat etmek ile tamamlanır. Nebi (sav) bu hususu açık, genel ve yeterli açıklama ile; değişik açıklama şekilleri ile, hem şeriat yoluyla ve hem de (ilahi) kader yoluyla (bu meselenin yaşanan vakıadaki yansımalarını izah ederek) açıklamıştır. Sonraları bu asıl, ilim iddia eden birçoklarının dahi bilmediği bir mesele haline geldi, nerede kaldı bir de amel edilsin?

Dördüncü Esas: İlmin ve Ulemanın; Fıkhın ve Fukahanın Açıklanması

İlmin (ne olduğu) ve ulemanın (kimler olduğu), fıkhın (ne olduğu) ve fukahanın (gerçek fakihlerin kimler olduğu) hakkında açıklama. Ve kendisini onlardanmış gibi göstermesine rağmen aslında onlardan olmayanların kimler olduğu hususunda açıklama. Allah Bakara Suresinin baş tarafında şu sözünden: **"Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimeti hatırlayın. Bana verdiğiniz sözü yerine getirin ki Ben de size verdiğim sözü yerine getireyim."** (el-Bakara 2/40)'dan İbrahim (as)'dan bahsetmeye başlamadan önceki şu sözüne kadar: **"Ey İsrailoğulları, size bağışladığım nimetimi ve sizi (bir dönem) alemlere üstün kıldığımı hatırlayın."** (el-Bakara 2/122) (İsrailoğullarından ve onların kendilerine verilen ilimden yüz çevirip onunla amel etmemelerinden bahsettiği 80 küsür ayette) bu esas hakkında açıklama yapmıştır. Bu konuda sünnette yapılan –avamdan en kıt akıllı bir kimse için bile yeterince açık, bol, net ve aşikar- açıklamalar konuya daha da açıklık getirmiştir. Daha sonra bu iş, en garip işlerden biri olmuş, artık bidatlerin ve sapkınlıkların bizzat kendisi ilim ve fıkıh (diye bilinir) olmuş, öyle ki batıl ile karışmış hak onların yanında bulunan şeylerin en hayırlısı olmuştur. Allah'ın kullarını yükümlü tuttuğu ve övdüğü gerçek ilimden (onların) zındık veya deli (kabul ettikleri) kimseden başkası bahsetmez olmuş, bu ilmi reddeden ve ona karşı sakındırmak ve bu ilmi nehyetmek için eser yazan kişi fakih ve alim olarak kabul edilir olmuştur.

Beşinci Asıl: Evliyaullahın ve Onlara Benzemeye Çalışan Allah Düşmanlarının Açıklanması

Yüce Allah (subhanehu ve teala)'ın evliyaullahı (Allah dostlarını) açıklaması ve evliyaullah (Allah dostları) ile Allah düşmanlarından olup da kendisini evliya gibi göstermeye çalışan münafıkların ve facirlerin arasını ayırması. Bu hususta Al-i İmran suresindeki ayet yeterli açıklamaları ortaya koymaktadır, Allah şöyle buyurmaktadır:

{قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ}

"De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin." (Al-i İmran 3/31) ve Maide Suresindeki şu ayet:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ}

"Ey iman edenler! Sizden kim dininden dönerse, (bilin ki) Allah onların yerine öyle bir topluluk getirir ki, Allah onları sever, onlar da Allah'ı severler." (el-Maide 5/54) ayetin sonuna kadar. Ayrıca Yunus Suresindeki ayet:

{أَلا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلا هُمْ يَحْزَنُونَ * الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ}

"Bilesiniz ki, Allah'ın dostlarına hiçbir korku yoktur. Onlar üzülmeyeceklerdir. Onlar ki iman edinip sakınırlar" (Yunus 10/62)

Fakat sonraları ilim iddia eden ve kullar için hidayet önderliği iddia eden ve şeriatin savunucusu olduğunu iddia edenlerin işleri o noktaya vardı ki; evliyanın peygamberi takip etmeyi (ittiba) terk etmesi gereklilik gibi algılanır olmuş, ve onları (peygamberleri) takip edenlerin evliya ile ilgisi olmayacağı kabul edilmiş, [(yine bu kimselerin nezdinde) cihadı terketmek gereklilik olmuş, mücahidlerin evliya ile bir ilgisi olmayacağı kabul edilmiş ve iman ile takvayı terk etmek gereklilik olmuş ve iman ve takva sahibi olanların evliya ile bir ilgisi olmayacağı kabul edilmiş.][2] Ey Rabbimiz! Senden affını ve esenliğini diliyoruz, şüphesiz Sen duaları işitensin.

Altıncı Esas: Şeytanın Kur'an ve Sünnetin Terkedilip Değişik Fikir ve Heveslere Uymak İçin Ortaya Attığı Şüphenin Açıklanması

Şeytanın Kur'an ve Sünnetin terki ve değişik fikir ve heveslere uymak için ortaya attığı; Kur'an ve Sünnetin mutlak Müctehidlerden başkası tarafından bilinemeyeceği şeklindeki, şüphesinin reddi. Mutlak müctehid ise şu, şu vasıflara sahip kimsedir. Öyle ki bu niteliklerin tamamı Ebu Bekir (ra) ve Ömer (ra)'da dahi bulunmamaktadır. Eğer bir kimse bu vasıflara sahip değilse (onlara göre) bu kişinin Kur'an ve Sünnet'ten yüz çevirmesi hiçbir şüphe ve tereddüde yer kalmaksızın kesin bir şekilde gerekli ve farzdır. Onları (Kur'an ve Sünneti) anlamaktaki güçlükten dolayı, herkim Kur'an ve Sünnet vasıtasıyla hidayet ararsa bu durumda o kişi (onlara göre) ya zındık ya da delidir. SubhanAllahi ve bihamdihi! (Allah'ı tenzih ederim ve O'na hamd ederim!) Allah [hem şer'i olarak hem kader açısından hem

[2] Köşeli parantez içindeki bölüm ed-Durar'us Seniye'de mevcuttur.

yaratmasıyla ve hem de emriyle] bu melun şüpheyi birçok değişik açıdan o kadar reddetti [ve açıkladı ki][3] sonunda bu zorunlu olarak bilinen umumi bilgiler seviyesine ulaştı. Ayeti kerimede buyrulduğu gibi:

{وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لا يَعْلَمُونَ}

"Ancak insanların çoğu bilmezler" (Gafir/Mü'min: 57)

{لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَى أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لا يُؤْمِنُونَ * إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلالًا فَهِيَ إِلَى الأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ * وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لا يُبْصِرُونَ * وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لا يُؤْمِنُونَ * إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ بِالْغَيْبِ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ}

"Andolsun, onların çoğu üzerine o söz (azap) hak olmuştur. Artık onlar iman etmezler. Onların boyunlarına demir halkalar geçirdik, o halkalar çenelerine dayanmıştır. Bu sebeple kafaları yukarıya kalkık durumdadır. Biz, onların önlerine bir set, arkalarına da bir set çekip gözlerini perdeledik. Artık görmezler. Onları uyarsan da, uyarmasan da onlar için birdir, inanmazlar. Sen ancak, zikre (Kur'an'a) uyan ve görmediği halde Rahman olan (Allah')a (karşı) içi titreyerek korku duyan kimseyi uyarırsın. İşte böylesini, bir bağışlanma ve üstün bir ecirle müjdele." (Ya-Sin 36/7-11)

Sözün sonunda, hamd alemlerin Rabbi Allah'adır. Salat ve selam kıyamete kadar efendimiz Muhammed'e, aline ve ashabına olsun.

[3] Köşeli parantez içindeki bölümler ed-Durar'us Seniye'de mevcuttur.